

ADVIES

CRB 2019-2340

**De identificatie van de aandeelhouders en hun
betrokkenheid bij het beheer van genoteerde
vennootschappen**

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Advies
**De identificatie van de aandeelhouders en hun betrokkenheid bij
het beheer van genoteerde vennootschappen**

Brussel
20.11.2019

Inbehandelingneming

Per e-mail van 24 oktober 2019 heeft het secretariaat van de Kamer van Volksvertegenwoordigers namens de Commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda aan de CRB een adviesvraag voorgelegd over [een wetsvoorstel](#) tot omzetting van [Richtlijn \(EU\) 2017/828](#) tot wijziging van Richtlijn 2007/36/EG wat het bevorderen van de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders betreft, en houdende vennootschaps- en verenigingsbepalingen.

Nadat mevrouw F. Korkmazer (adjunct-kabinetschef van vice-eersteminister en minister van Justitie K. Geens) en de heren deskundigen A. Greindl (adviseur FSMA) en J.-M. Nelissen Grade (Prof. Em. KUL en ere-advocaat bij het Hof van Cassatie) tijdens een vergadering op 8 november 2019 nadere uitleg hadden verschaft, werd de subcommissie Vennootschapsrecht belast met het opstellen van een ontwerpadvies. Ze is daartoe op 19 november 2019 bijeengekomen om hierover van gedachten te wisselen.

Namen deel aan de werkzaamheden van de subcommissie: mevrouw Vandormael (ACV) en de heren Cosaert (ACV), Eggermont (VBO), Koocheki (ABVV), Saygin (Unisoc), Schepens (ACLVB) en Vandeputte (VBO).

Het ontwerpadvies werd op 20 november 2019 voorgelegd aan de plenaire vergadering, die het unaniem heeft goedgekeurd.

Inleiding

Het ter advies voorgelegde wetsvoorstel beoogt in hoofdzaak de omzetting, zoals aangegeven in de inbehandelingneming, van Richtlijn (EU) 2017/828 van 17 mei 2017 tot wijziging van Richtlijn 2007/36/EG van 11 juli 2007 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders in beursgenoteerde vennootschappen.

Richtlijn (EU) 2017/828 werd opgesteld als reactie op de financiële crisis. Ze heeft als doel verandering te brengen in de praktijken die door deze crisis aan het licht kwamen en die, door kortetermijnrendementen te bevorderen, hebben geleid tot minder optimale corporate governance en prestaties. Vanuit dit oogpunt wijzigt ze Richtlijn 2007/36/EG ingrijpend door de invoering van nieuwe vereisten om de governance van aandeelhouders en de transparantie ervan verder te versterken.

De wijzigingen die Richtlijn (EU) 2017/828 aanbrengt hebben hoofdzakelijk betrekking op de volgende elementen:

- het faciliteren van de identificatie van de aandeelhouders, wat met name de vennootschap in staat zal stellen rechtstreeks te communiceren met de aandeelhouders en de aandeelhouders in staat zal stellen zich uit te spreken over de remuneratie van de bestuurders van de onderneming;
- een grotere aandeelhoudersbetrokkenheid in de genoteerde vennootschappen om de prestaties van de onderneming te verbeteren en het ontwikkelen van een visie op langere termijn door de onderneming te bevorderen;

- het onderwerpen van de volmachtadviseurs waarop de institutionele beleggers en de vermogensbeheerders een beroep doen om onderzoek te verrichten, advies te verstrekken en aanbevelingen te doen over hoe te stemmen op algemene vergaderingen aan transparantievereisten, met name wat betreft de gedragscodes die ze hanteren;
- de remuneratie van de bestuurders, met o.a. een verplichting voor de vennootschappen om een remuneratiebeleid te ontwikkelen en een remuneratieverslag te publiceren, die beide ter stemming moeten worden voorgelegd aan de aandeelhouders (die aldus een inzagerecht mogen hebben) en op de website van de vennootschap moeten worden gepubliceerd;
- de transacties met verbonden partijen, die voortaan onderworpen zijn aan nieuwe regels, waaronder de regel waardoor belangrijke transacties met verbonden partijen ter goedkeuring moeten worden voorgelegd aan de aandeelhouders of aan het bestuurs- of toezichtsorgaan van de vennootschap, overeenkomstig procedures die een verbonden partij beletten voordeel te halen uit haar positie en die zorgen voor een passende bescherming van de belangen van de vennootschap en de aandeelhouders die geen verbonden partijen zijn, met inbegrip van de minderheidsaandeelhouders. Een andere regel stipuleert dat dergelijke transacties openbaar moeten worden aangekondigd op het ogenblik dat ze worden verricht.

De wijzigingen die worden ingevoerd door Richtlijn (EU) 2017/828, die tegen 10 juni 2019 moest worden omgezet, zullen alleen van toepassing zijn op de vennootschappen die hun maatschappelijke zetel in een lidstaat hebben en waarvan de aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt die in een lidstaat gelegen of werkzaam is.

De omzetting van Richtlijn (EU) 2017/828 is gedeeltelijk, in zoverre dat de aspecten met betrekking tot de nieuwe transparantieverplichtingen ten laste van de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening gedeeltelijk bij koninklijk besluit zullen worden omgezet. Niettemin wordt de grote meerderheid van de bepalingen van de richtlijn omgezet via het ter advies voorgelegde wetsvoorstel.

Tot slot werd in dit wetsvoorstel van de gelegenheid gebruik gemaakt om een aantal, louter technische, verbeteringen aan te brengen aan het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en aanverwante wetten.

ADVIES

1 Algemene beschouwingen

De Raad is tevreden dat hij om advies werd gevraagd over het wetsvoorstel door de Kamercommissie Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda. Het wetsvoorstel legt immers nieuwe verplichtingen op aan het bedrijfsleven en kan eveneens een invloed hebben op het sociaal overleg op ondernemingsniveau, waardoor dit bij uitstek tot het bevoegdheidsdomein van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven behoort. De Raad betreurt echter dat hij niet vroeger bij het regelgevingsproces betrokken is geweest. Hij wijst nogmaals op het belang om in een zo vroeg mogelijk stadium van het regelgevingsproces betrokken te worden en voldoende tijd te krijgen voor het behandelen van een adviesvraag. Zodoende kan een goed onderbouwde consensus of compromis ontwikkeld worden, en zullen diegenen voor wie de regels bedoeld zijn, zich de regels in de praktijk ook beter toe-eigenen.

Gelet op de zeer strakke termijn voor het behandelen van het wetsvoorstel ziet de Raad zich genoodzaakt zijn advies tot een aantal belangrijke aandachtspunten te beperken.

De Raad schaart zich achter de doelstellingen die ten grondslag liggen aan richtlijn 2017/828, met name het bevorderen van de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders in genoteerde vennootschappen en het creëren van meer transparantie tussen deze vennootschappen en de beleggers. Aangezien het wetsvoorstel een getrouwe omzetting van de richtlijn vormt, is de Raad tevreden met dit wetsvoorstel, althans voor zover rekening gehouden wordt met de hierna geformuleerde opmerkingen.

In de richtlijn, en bijgevolg ook in het wetsvoorstel, worden genoteerde vennootschappen aan een aantal transparantieplichtingen onderworpen ten aanzien van hun aandeelhouders, onder meer wat betreft de remuneratie van de personen belast met de leiding en de transacties met verbonden partijen. De Raad herinnert in dat verband aan artikel 2, laatste lid van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden. Dit bepaalt immers dat

"ingeval dat hetzij de onderneming, hetzij de juridische entiteit waarvan zij deel uitmaakt, opgericht werd onder de vorm van een vennootschap, het ondernemingshoofd verplicht is aan de leden van de ondernemingsraad alle documenten te overhandigen, die aan de vennoten worden medegedeeld."

2 Specifieke opmerkingen

2.1 Remuneratiebeleid

Het wetsvoorstel beoogt onder meer een nieuw artikel 7:89/1 in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen in te voeren, dat de genoteerde vennootschappen verplicht een remuneratiebeleid vast te stellen met betrekking tot de bestuurders, de andere personen belast met de leiding en de personen belast met het dagelijks bestuur. Dit artikel somt de verschillende elementen op die deel moeten uitmaken van dit beleid. Zo moet onder meer een toelichting gegeven worden van hoe rekening is gehouden met de loon- en arbeidsvoorwaarden van de werknemers van de vennootschap bij de vaststelling van het remuneratiebeleid.

De Raad stelt vast dat noch in de richtlijn zelf, noch in de overwegingen bij de richtlijn wordt verduidelijkt wat precies begrepen dient te worden onder "het rekening houden met de loon- en arbeidsvoorwaarden van de werknemers". De Raad merkt enkel op dat in het oorspronkelijke [voorstel van richtlijn](#) van de Europese Commissie er deze passage aan was toegevoegd:

"...door toelichting van de ratio tussen de gemiddelde beloning van bestuurders en de gemiddelde beloning van andere voltijdwerknemers dan bestuurders, en de reden waarom deze ratio passend wordt geacht. In uitzonderlijke omstandigheden kan het beleid geen ratio bevatten. In dat geval wordt toegelicht waarom er geen ratio voorhanden is en welke maatregelen met hetzelfde effect zijn genomen."

Deze passage werd in de uiteindelijke richtlijn echter niet behouden. Daarnaast dienen grote ondernemingen in Nederland sinds kort jaarlijks een gesprek te organiseren met hun ondernemingsraad over onder meer de ontwikkeling van de beloningsverhoudingen binnen de onderneming¹.

---

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2018-221.html>.

De Raad wijst naar de belangrijke rol die de ondernemingsraad ook in de Belgische context speelt in het sociaal overleg op ondernemingsniveau. De aan de ondernemingsraad verstrekte economische en financiële informatie moet aan de werknemers toelaten een duidelijk en juist beeld te schetsen van de toestand, de evolutie en de vooruitzichten van de onderneming. Zonder zich reeds concreet uit te spreken, engageert de Raad zich ertoe om in de nabije toekomst een reflectie te houden over de rol die de ondernemingsraad zou kunnen spelen bij de toelichting van hoe rekening is gehouden met de loon- en arbeidsvoorwaarden van de werknemers van de vennootschap bij de vaststelling van het remuneratiebeleid.

2.2 Datum van inwerkingtreding

De Raad neemt er nota van dat de bepalingen van het wetsvoorstel, nadat het definitief is goedgekeurd, onmiddellijk 10 dagen na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad in werking zouden moeten treden en van toepassing zouden moeten zijn.

De Raad merkt bovendien op dat de bovengenoemde richtlijn de Commissie ook belast met het aannemen van richtsnoeren om de gestandaardiseerde presentatie van de in het remuneratieverslag te verstrekken informatie nader te omschrijven. De redactiewerkzaamheden die de Europese Commissie heeft aangevat zijn echter nog aan de gang en er werd geen deadline voor de goedkeuring ervan vastgesteld.

De Raad spreekt dan ook de wens uit dat de wetgever, gelet op deze situatie, enige duidelijkheid schept. Het lijkt immers paradoxaal de bepalingen inzake de remuneratie onmiddellijk ten uitvoer te moeten leggen, omdat ze in werking zijn getreden, terwijl de richtsnoeren met de beschrijving van meer gedetailleerde instructies die de genoteerde vennootschappen in het remuneratieverslag in de praktijk moeten brengen, en waarvan de bevoegde nationale autoriteiten de naleving moeten controleren, nog steeds niet werden goedgekeurd. Bovendien zou het vreemd zijn dat een genoteerde vennootschap zich eventueel het eerste jaar van de inwerkingtreding van de wet in een situatie bevindt waarbij een remuneratieverslag wordt gepubliceerd zonder dat vooraf een remuneratiebeleid werd uitgewerkt en goedgekeurd.

Gelet op de tijdrovende voorbereiding die vereist is om het remuneratiebeleid en het remuneratieverslag op te stellen en op de toegenomen complexiteit die hieruit voortvloeit voor de ondernemingen die net hun statuten in overeenstemming hebben gebracht met de bepalingen van het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV), dat op 1 mei 2019 in werking is getreden, stelt de Raad om die reden voor dat de inwerkingtreding van de nieuwe regels betreffende het remuneratiebeleid en het remuneratieverslag wordt uitgesteld om de toepassing ervan te doen samenvallen met de boekjaren die aanvangen vanaf 1 januari 2020.

2.3 Toepassing op overheidsbedrijven

De Raad neemt er akte van dat de bepalingen van Richtlijn (EU) 2017/828 die wordt omgezet in het wetsvoorstel enkel gericht zijn aan de genoteerde vennootschappen, zoals omschreven in artikel 1:11 WVV.

De Raad wil eraan herinneren dat dit nieuwe wetboek van vennootschappen en verenigingen in zijn artikel 3:6, §3 aan de genoteerde vennootschappen al een verplichting oplegt om in hun verklaring inzake deugdelijk bestuur een remuneratieverslag als bijzondere afdeling op te stellen en dat het wetsvoorstel dit wil wijzigen opdat het op individuele (en niet langer op globale) basis wordt opgesteld, door er, zoals hierboven vermeld, een remuneratiebeleid aan toe te voegen.

De Raad brengt echter ook in herinnering dat artikel 4 van de wet van 3 september 2017 betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote vennootschappen en groepen het vroegere Wetboek van vennootschappen ook al had gewijzigd om een verplichting in te voeren om een remuneratieverslag op individuele basis op te stellen, die moet worden opgelegd aan de vennootschappen waarin de overheid of één of meer publiekrechtelijke rechtspersonen een controle uitoefent. Deze verplichting is thans opgenomen in artikel 3:12, §1, 9° van het nieuwe wetboek van vennootschappen en verenigingen.